

CZU: 94(398)"18"

**MORLACII/VLAHII DIN DALMAȚIA – ÎNTRE TRADIȚIE ȘI MODERNIZARE
LA ÎNCEPUTUL SECOLULUI AL XIX-LEA****Sorin ȘIPOȘ***Universitatea din Oradea (România)*

În izvoarele medievale, populația *românească* de pe țărmul Dalmației și din Peninsula Istria este cunoscută în istoriografia românească sub numele de *istroromâni*, iar în documentele vremii apare și sub numele de *morlaci*. Arhivele din Franța conțin încă surse documentare inedite despre românii de la nordul Dunării și din Peninsula Balcanică. Rapoartele sunt redactate fie de ofițeri francezi, fie de persoane din elita națiunilor supuse de Napoleon. Din această categorie face parte și memoriul elaborat în 1806 de colonelul Antoine Zulatti, referitor la reforma și regulamentul morlacilor din Dalmația. Memoriul constituie o frescă a realităților societății morlace, aflată în stadiul pierderii identității lingvistice, dar foarte conservativă în ceea ce privește obiceiurile, tradițiile și sărbătorile.

Cuvinte-cheie: *morlaci, vlahi, colonelul Zulatti, Dalmația, tradiție, modernizare.*

**DALMATIAN MORLACHS/VLACHS – BETWEEN TRADITION AND MODERNIZATION
AT THE BEGINNING OF THE 19TH CENTURY**

In medieval sources, the *Romanian* population on the coast of Dalmatia and in the Istria Peninsula is known as *Istro-Romanians* in Romanian historiography, but documents of the time also record it as *Morlachs*. The archives in France still contain unpublished documentary sources about the Romanians in the north of the Danube and in the Balkan Peninsula. The reports are written either by French officers, or by people in the elite of the nations subjected by Napoleon. This is the case of the memoir drafted in 1806 by Colonel Antoine Zulatti on the reform and regulation of Dalmatian Morlachs. His memoir constitutes an epic on the realities of the Morlach society at the stage of losing its linguistic identity, but very conservative in terms of its customs, traditions and holidays.

Keywords: *Morlachs, Vlachs, Colonel Zulatti, Dalmatia, tradition, modernization.*

Prezentat la 10.02.2017

Publicat: iulie 2017